

VSV

Veilig naar school

Deze Mobiliteitsbrief biedt inspiratie om het woon-schoolverkeer veiliger en duurzamer te maken en te houden. Dat hoeft niet altijd door infrastructurele aanpassingen. Een fiets- of voetpool organiseren of een bereikbaarheidskaart uittekenen kan ook stimulerend werken.

Interview

“Liever zone 30 dan schoolomgeving”

Sinds 1 september 2005 moet elke schoolomgeving als dusdanig worden afgebakend. Aan scholen gelegen op wegen met een hogere snelheidslimiet wordt de snelheid daardoor plaatselijk ingeperkt tot 30 km/u. “De ideale situatie blijft echter om scholen zo veel mogelijk in een ‘echte’ zone 30 onder te brengen voor een optimale veiligheid”, waarschuwt Marc Broeckeaert van het BIVV.

Het Reglement van de Wegbeheerder stelt dat scholen zoveel mogelijk in zones 30 moeten gelegen zijn (Artikel 12.1bis5). Marc Broeckeaert: “Daarvoor moeten ze natuurlijk liggen in straten met een dominerende verblijfsfunctie. Een school die in een zone 30 ligt of in een nog meer beschermend statuut zoals het erf of de voetgangerszone heeft geen extra veiligheidszone nodig. Het is dus niet nodig om er een ‘schoolomgeving’ bij af te bakenen.”

De ‘schoolomgeving’ is bedoeld om een veiligheidszone te creëren rond een school, die gelegen is in een straat met een snelheidsregime dat hoger ligt dan 30 km/u.

JERRY DE BRIE

Een schoolomgeving wordt aangeduid door de combinatie van een zone 30-bord met een gevarendriehoek die wijst op een plaats waar bijzonder veel kinderen komen. Naast de boodschap aan de bestuurders dat zij een school naderen, legt de bordencombinatie een maximumsnelheid op tot 30 km/u.

“Aan scholen geldt een snelheidsbeperking van 30 km/u. In veel gemeenten werd voorrang gegeven aan het afbakenen van ‘schoolomgevingen’ met de bijhorende snelheidsbeperking van 30 km/u. Het inrichten van echte zones 30 verdween daarvoor op de achtergrond. Dat is een gemiste kans. Het verdient zeker de voorkeur om scholen zo veel mogelijk in een echte zone 30 onder te brengen. In die gevallen hoeft dan ook geen schoolomgeving meer aangeduid te worden”, zegt Marc Broeckeaert van het BIVV.

BIVV

Broeckeaert: “In zo’n veiligheidszone is het niet mogelijk om een typische snelheidsremmende zone 30-straatinrichting uit te voeren. Want ook al mag er in de ‘schoolomgeving’ niet sneller dan 30 km/u gereden worden en al zorgt de wegbeheerder voor een plaatselijke snelheidsafbouw met C43-borden, dan nog moet de straatinrichting conform blijven met het globale snelheidsregime van de weg.” Het is wel sterk aanbevolen om in deze veiligheidszones extra aandacht te besteden aan een verkeerstechnische inrichting, die enerzijds in overeenstemming is met de globale snelheidscategorie (50 km/u of 70 km/u, desnoods 90 km/u)

en die anderzijds tegemoet komt aan de specifieke behoeften van een schoolpoort (bijvoorbeeld: veilige oversteekbaarheid, breed trottoir).

“De optimale situatie is en blijft dat scholen zoveel mogelijk in echte zones 30 liggen”, concludeert Broeckeaert. “Dit past trouwens ook binnen het pleidooi voor een systematische toepassing van de zone 30. In veel gemeenten werd voorrang gegeven aan het aanduiden van de ‘schoolomgevingen’, en werd het inrichten van echte zones 30 daarvoor soms niet meer nodig gevonden. Een gemiste kans.”

Hoe een fiets- of voetpool opstarten?

Kinderen die te voet of met de fiets naar school komen zorgen voor minder autoverkeer en dus een veiligere schoolomgeving. Veel scholen organiseren daarom een voet- en fietspooling, waarbij kinderen in groep en onder begeleiding naar school fietsen of stappen. Maar hoe begin je nu aan zo'n voet- of fietspooling?

Onder voet- en fietspooling verstaan we een kleine, duidelijk herkenbare groep kinderen die onder begeleiding van een volwassene (ouder, grootouder, leerkracht) naar school stapt of fietst. De opstart gebeurt best door een kleine werkgroep die alle gegevens van de poolkinderen en hun potentiële begeleiders verzamelt. Zo ontstaan er lokaal verschillende vaste routes waarop een pooling kan uitgewerkt worden. Beschrijf en controleer deze route op voorhand, en oefen ze ook best in met de kinderen en begeleiders. Er kunnen verschillende begeleiders aangeduid worden, die elk één of meerdere keren per week optreden. Bij grotere groepen zorg je best voor meerdere begeleiders, of splits je de groep op. Betrek eventueel de wijkagent, het oudercomité, de verkeersouders, ... De werkgroep coördineert echter steeds het geheel.

Verzekering

Wie denkt aan het opstarten van een pool, moet niet alleen nadenken over de praktische organisatie, maar ook over de verzekering. Daarvoor is het belangrijk om contact op te nemen met de verzekeringsagent van de school (of de organisator van de pooling) en de activiteit te bespreken. Algemene richtlijnen rond verzekering binnen de schoolpolis zijn:

- Voor **lichamelijke schade** zijn de **kinderen** door de schoolpolis verzekerd op hun weg van en naar school.
- Om de **begeleiders** te verzekeren tegen **lichamelijke letsels**, kan de school de begeleiders best opnemen als vrijwilligers in de schoolpolis. Vraag na of vrijwilligers altijd gedekt zijn of de namen doorgegeven moeten worden.

- De **burgerlijke aansprakelijkheid** van de begeleider is als vrijwilliger verzekerd in de schoolpolis. Dit kan eventueel ook via de persoonlijke gezinspolis geregeld worden. Indien de pooling via een andere organisatie verloopt (oudercomité, ...) kan door deze organisatie een aanvullende verzekering burgerlijke aansprakelijkheid geregeld worden.
- **Materiële schade** van begeleiders en kinderen is niet verzekerd. Deze is bij eigen fout zelf te betalen of indien aansprakelijkheid van derde te verhalen op diens gezinspolis.

Wilt u zelf ook een fiets- of voetpool helpen opstarten? Raadpleeg het handige stappenplan.

Wandelslang overwint steile helling

De wandelslang in Kessel-Lo: 650 meter de heuvel over onder begeleiding.

Drie jaar geleden startte de Vrije Basisschool in Boven-Lo met een voetpool. De kinderen doopten de voetpool zelf om tot de 'Wandelslang'. Initiatiefneemster Vicky Dierckx, moeder van twee kinderen in de basisschool en projectmedewerker van Mobiel 21, licht toe: "Onze school ligt op de top van een steile helling. Dat was voor veel ouders de reden om hun kinderen met de auto naar school te brengen, ook voor een kleine afstand. Nu stappen we iedere morgen met een groepje kinderen de heuvel over, ongeveer 650 meter. Het groepje varieert van 9 tot 15 kinderen. Hiervoor hebben we een pool van 9 begeleiders, telkens stapen er 2 mee. Eén begeleidster is secretariatsmedewerker van de school en fungeert als reservebegeleidster."

Planning

"Voor de start van elk schooljaar mail ik de routefiche door naar alle ouders. Zij geven aan wanneer ze liefst wel of niet stappen. Het staprooster kan tijdens het jaar nog aangepast worden. Het systeem werkt goed.

We hebben de wandelslang nog nooit moeten afblazen door gebrek aan begeleiding. Het engagement van de ouders is dan ook zeer groot. Dankzij de wandelslang dragen we ons steentje bij aan een veiligere schoolomgeving. Het is ook een goede fysieke inspanning. Sociaal gezien is het bovendien een leuk extraatje voor de kinderen én de ouders."

"Een voetpool organiseren zorgt trouwens ook voor een goede uitstraling van de school: zo laat je zien dat je bezig bent met duurzame mobiliteit. Hetzelfde geldt voor gemeenten. Als zij scholen kunnen stimuleren om deel te nemen, dan straalt dat af op hun imago."

MOBIEL 21

"Een voetpool organiseren zorgt voor een goede uitstraling van de school én de hele gemeente."

Vicky Dierckx, Mobiel 21

De omgeving van de basisschool De Linde in Nieuwerkerken (Aalst) werd onlangs grondig heringericht.

Eén van de opvallendste wijzigingen is wellicht de keuze om de parkeerplaatsen vlak voor de schoolpoort op te offeren in ruil voor een aangenaam verkeersvrij pleintje. Zo'n 100 meter verderop werden in aanpalende straten extra parkings aangelegd ter compensatie van de verloren parkeerplaatsen. Dankzij deze ingreep is de schoolomgeving een pak veiliger en aangener geworden: de kinderen kunnen nu met een gerust hart op het verkeersvrije pleintje voor de school wachten. Ouders die hun kinderen oppikken of komen ophalen parkeren nu iets verderop en wandelen een klein stukje tot aan de school. De autovrije zone aan de schoolpoort wordt afgebakend door verzinkbare paaltjes, die alleen weggenomen worden bij ceremo-

nieën of begrafenissen, de kerk ligt immers vlakbij. De aanpassing kaderde in een groter herinrichtingsproject van de dorpskern van Nieuwerkerken.

Sinds de herinrichting aan basisschool De Linde parkeren ouders hun auto iets verderop en gaan te voet naar de schoolpoort om hun kinderen op te halen.

Stappenplan: aan de slag met fiets- of voetpool

Stap 1: Informeren

Informeer ouders, leerkrachten en grootouders in de school via een folder of informatieavond, de schoolkrant of de schoolwebsite.

Stap 2: Peil naar de interesse

Ga na of er interesse is voor poolen in de school. Deel vraag- en aanbodformulieren uit en maak een lijst geïnteresseerde poolers en begeleiders. Ga op zoek naar geïnteresseerden die het project mee vorm willen geven.

Stap 3: Plannen

Hoeveel begeleiders en kinderen zijn er? Wie kan wanneer begeleiden? Welke routes?

Stap 4: Afspraken maken

Wie maakt deel uit van de poolgroep? Wie vooraan, wie achteraan? Zijn er fluohesjes? Is er vervanging?

Stap 5: Start!

Is de verzekering in orde? Al het materiaal beschikbaar? Routes verkend?

Stap 6: Opvolging en sensibilisatie

Zorg een of twee keer per jaar voor een overleg waar begeleiders knelpunten, vragen en weetjes kunnen bespreken. Tracht regelmatig nieuwe mensen te stimuleren.

Een meer gedetailleerd stappenplan en andere tips vindt u in de brochure van Mobil 21 'POOLEN. Fietspoolen. Voetpoolen. Carpoolen'. Zie www.fietspoolen.be. Op pagina 10 van deze brochure vindt u ook meer uitleg over het afsluiten van verzekeringen ivm poolen. Op www.fietspoolen.be kunt u ook voorbeelddocumenten downloaden, zoals een bevestigingsfiche voor de ouders.

Verkeersouders

Verkeersouders zijn **vrijwilligers** die ijveren voor de verkeersveiligheid en verkeersvaardigheid van leerlingen. Niet alleen ouders, maar ook alle vrijwilligers die zich willen inzetten om de school en de leerkrachten wat te helpen kunnen verkeersouder worden. De taken van verkeersouders kunnen heel uiteenlopend zijn. Als verkeersouder kun je onder andere:

- (mede-)coördinator of organisator van verkeersinitiatieven op school zijn;
- leerkrachten ondersteunen bij praktijkgerichte verkeerslessen;
- schoolkinderen helpen begeleiden in het verkeer;
- gemachtigde opzichter zijn.

Verkeersouders kunnen zich officieel registreren op www.verkeersouders.be. Op deze site vindt u ook meer info.

Met Moving Forward kunnen scholen op een snelle en efficiënte manier de veiligste en meest duurzame route digitaal in kaart brengen. Met een smartphone kunnen leerlingen zelf de verkeersknelpunten fotograferen die als input dienen voor de kaart.

Bereikbaarheidskaarten hebben als doel aan te geven hoe iemand een locatie kan bereiken op een veilige en duurzame manier. Het innovatieve aspect van 'moving forward' schuilt vooral in het feit dat informatie verzameld wordt via een smartphone. Ze is dan vrijwel meteen zichtbaar op een online kaart en kan ook online bewerkt worden. Voor het nemen van de foto's kunnen scholen hun leerlingen inzetten. Moving Forward kadert in een

Europees project met als doel om een op GIS gebaseerde ICT-applicatie te ontwikkelen.

Google Maps

De basis van de bereikbaarheidskaart is steeds Google Maps. Belangrijke punten kunnen op de kaart gemarkeerd worden met een uniek icoontje. Elk gemarkeerd punt kan voorzien worden van meerdere foto's, een naam, beschrijving en richtlijnen. Aan knelpunten kan een rangorde van belangrijkheid toegekend worden. Zo kunnen interessante en relevante routes op de kaart uitgetekend worden. Met digitale gegevens werken biedt heel wat voordelen. Papier kaarten zijn immers begrensd door de fysieke grenzen van het papier. Op heel wat papieren stratenplannen ontbreken vaak ook kleine verbindingswegen, fiets- en wandelroutes, auto-vrije straten, ... Door te werken in Google Maps zijn deze problemen meteen van de baan. Bovendien kan de informatie veel snel-

ler en gemakkelijker up-to-date gehouden worden. Een ander voordeel is dat meer gebruikers betrokken kunnen worden bij het verzamelen en selecteren van de informatie. Hiermee wordt het draagvlak vergroot. Volgend schooljaar zal Moving Forward ook beschikbaar staan als mobiele app in Google Play Store en de App Store van Apple.

Meer info: www.movingforward.be. Wie deel wil nemen aan het project kan rekenen op gratis materiaal (onder meer smartphones) en begeleiding.
- Technische info en reservatie: Edith Donders, IMOB, 011-26 91 02 of edith.donders@uhasselt.be
- Inhoudelijke info: Paul Michielsens, VSV, 015-44 61 37 of paul.michielsens@verkeerskunde.be

Europese Unie
Europees Fonds voor Regionale Ontwikkeling

11 september: VSV ontmoetingsdag

Op 11 september vindt de vierde VSV- Ontmoetingsdag plaats. Dit keer in Turnhout met als thema 'Ambitieuze mobiliteitsbeleid in de stadsregio Turnhout door een synergie van stadsvernieuwing, mobiliteit, communicatie en samenwerking.' De Ontmoetingsdag is een leer- en netwerkevenement voor al wie professioneel of als vrijwilliger bezig is met mobiliteit.
Inschrijven en meer info: www.verkeerskunde.be.

20 en 21 oktober: Dag van de trage weg

Op 20 en 21 oktober organiseert Trage Wegen vzw de Dag van de Trage Weg: verenigingen organiseren wandelingen, buurtbewoners ontdekken ongekende paden, gemeentebesturen huldigen nieuwe wegen in. Meer en meer besturen en burgers zijn overtuigd van het belang van trage wegen: voor onze mobiliteit en verkeersveiligheid, voor recreatie en natuurontwikkeling. Vorig jaar namen meer dan 100 Belgische gemeenten deel aan het actieweekend.

Meer info op www.dagvandetrageweg.be of contacteer info@tragewegen.be

Oproep 'Expeditie Duurzame Mobiliteit'

Voor haar 'Expeditie Duurzame Mobiliteit' is de Bond Beter Leefmilieu op zoek naar 100 automobilisten die minstens 5 keer per week de auto gebruiken en die van 15 oktober tot 15 november 2012 hun autoverplaatsingen met minstens 33% willen verminderen. De testpersonen krijgen een pakket gratis duurzame vervoersmiddelen op maat (openbaar vervoer, diverse types fietsen).

Meer info en deelname: www.expeditieduurzame-mobiliteit.be.

Elektronisch leerplatform Rijbewijs op School

In september lanceert de Vlaamse Stichting Verkeerskunde (VSV) een elektronisch leerplatform voor Rijbewijs op School. Leerlingen zullen voortaan online en op een persoonlijk account kunnen oefenen voor hun theorie-examen. Lesgevers kunnen hun leerlingen ook beter opvolgen: ze geven online taken, zetten hun lesmateriaal online of gebruiken kant-en-klare lespakketten.

Meer info: www.rijbewijsopschool.be

Fietsstad/fietsgemeente 2012

Antwerpen, Mortsels en Boechout zijn de winnaars van de wedstrijd 'Fietsstad/fietsgemeente 2012'. Meeuwen-Gruitrode, Vorselaar, Lier, Koksijde, Zemst, Brugge en Gent kregen een eervolle vermelding.

Meer info en link naar het voorbeeldenboek met goede praktijkvoorbeelden voor fietsbeleid (alle genomineerden): www.fietsgemeente2012.be. Elke gemeente kreeg ook een gedrukt exemplaar van het voorbeeldenboek toegestuurd.

Vernieuwd op mobielvlaanderen.be/overheden

Op www.mobielvlaanderen.be/overheden geeft het Departement MOW van de Vlaamse overheid informatie over mobiliteitsbeleid op maat van lokale besturen. Onlangs werden de thema's 'inspraak en participatie' en 'fietsers' al volledig vernieuwd. Nu zijn ook de thema's 'Voetgangers' en 'milieu' geüpdatet. De vernieuwde thema's bieden een uitgebreide lijst van interessante informatie over deze specifieke onderwerpen op maat van steden en gemeenten. U vindt alle thema's in de linkernavigatiebalk bovenaan.

Actuele 'goed om weten'-berichten vindt u op www.mobielvlaanderen.be/overheden

Website: www.mobielvlaanderen.be/overheden. Abonnement: www.mobielvlaanderen.be (tijdschriften en nieuwsbrieven). Redactie en Vormgeving: Kluwer. Redactieadres: Sandra De Bel, Kluwer, Motstraat 30, 2800 Mechelen, sandra.debel@kluwer.be. Redactieraad: Vertegenwoordigers van het Departement Mobiliteit en Openbare Werken, het kabinet van minister Hilde Crevits, het Agentschap Wegen en Verkeer, De Lijn, Vereniging van Vlaamse Steden en Gemeenten, Vlaamse Stichting Verkeerskunde, Belgisch Instituut voor Verkeersveiligheid. Verantwoordelijke uitgever: ir. Fernand Desmyter, Departement Mobiliteit en Openbare Werken (MOW), Koning Albert II-laan 20 bus 2, 1000 Brussel. © 2012 Vlaamse overheid Departement Mobiliteit en Openbare Werken.

De Mobiliteitsbrief biedt lokale overheden informatie over hoe een lokaal duurzaam mobiliteitsbeleid uitgewerkt kan worden in samenwerking met andere partners en overheden. Alle Vlaamse burgemeesters, schepenen voor mobiliteit en alle geïnteresseerde mobiliteitsprofessionals krijgen een exemplaar. Wie een gratis abonnement wenst, kan zich inschrijven via de website: www.mobielvlaanderen.be (tijdschriften en nieuwsbrieven)

FSC
www.fsc.org

MIX

Papier van
verantwoorde
herkomst

FSC® C014767

